

Respons

Libanon: Hjelpetilbud for voldsutsatte kvinner

- Kan myndighetene gi effektiv beskyttelse til utsatte kvinner?
- Finnes det tilbud om fri rettshjelp til utsatte kvinner?
- Finnes det krisesentre for kvinner i Libanon?

Store sosiale forskjeller i lite land

Libanon er et land med til dels veldig store forskjeller mellom urbane og rurale strøk, og mellom de forskjellige religiøse sektene. Det kan være store forskjeller mellom et tradisjonsbundet klansbasert samfunn i Biqa'a-dalen og en urban middelklassefamilie, noe som vil påvirke situasjonen til utsatte kvinner.

Beskyttelse til voldsutsatte kvinner

Hvordan en voldsutsatt kvinne behandles fra myndighetenes side, vil i noen grad variere, og delvis være avhengig av hvilken del av det offentlige apparatet hun kommer i kontakt med. Det vil også avhenge av hennes familiebakgrunn og om hennes familie støtter henne eller ikke. Dersom hennes familie «kjenner noen» innen politiet eller rettsvesenet for øvrig, vil det ofte være mulig for kvinnen og hennes familie å oppnå en mer effektiv beskyttelse. Det vil likeledes kunne være tilsvarende vanskelig for en kvinne å få effektiv beskyttelse fra myndighetene dersom hennes familie ikke støtter henne og personen som utøver vold, som oftest ektemann, er den med kontakter i politiet og rettsvesenet (Qiblawi 2014). En av grunnene til dette er den meget utbredte korrupsjonen og klientilismen som gjennomsyrrer den offentlige sektoren i landet (Wickberg 2012). Libanon er i tillegg et patriarkalsk land, på tvers av religiøse skillelinjer, noe som kan gjøre det vanskelig for utsatte kvinner å få hjelp (Stamadianou 2012, s. 30–31).

Vold mot kvinner er et tema som i løpet av de siste årene fått en mye større plass i libanesisk offentlighet enn for bare få år tilbake. Dette skyldes tragiske dødsfall som kunne vært unngått dersom myndighetene var blitt varslet. Et eksempel er saken om Manal al-Assi, som ble slått i hjel av sin mann. I denne saken visste hennes familie hva som foregikk, og selv etter at hun var blitt fraktet til sykehus hvor hun døde kort tid etter, løy hennes mor og søster til etterforskerne og sa at hun hadde falt og slått seg. Etterforskningen ble i dette tilfelle iverksatt etter at legen

Respons **Libanon: Hjelpetilbud for voldsutsatte kvinner**

ved sykehuset kontaktet politiet (ISF – Internal Security Force) og meldte om et mistenkelig dødsfall. En av hennes søstre fortalte politiet hva som hadde foregått, og først da endret moren og den andre søsteren forklaring (Nazzal 2014).

Før det hadde saken om Roula Ya'acoub fått stor oppmerksomhet; hun ble også slått i hjel av sin mann, men i denne saken gikk familien ut og fortalte om hva deres datter hadde vært utsatt for. Hennes mor deltok på en rekke tv-programmer, og fikk stor sympati. Roulas mann ble først fengslet, men så løslatt med den begrunnelse at det ikke fantes nok bevis til å sikte ham. Dette skapte et voldsomt raseri og en rekke demonstrasjoner ble holdt for å protestere mot hvordan voldsutsatte kvinner ble behandlet. I ettertid har mannen blitt siktet for drapet på sin kone (Salman 2016).

Saker som disse to har vært med på å forandre libanesisk offentlighet i betydelig grad. I 2014 vedtok det libanesiske parlamentet endelig en lov som kriminaliserer vold i nære relasjoner, men ikke mot voldtekt i ekteskapet. De muslimske autoritetene Dar al-fatwa (sunnit) og al-Majlis al-shi'i al-islami al-a'la (shia), var sterke motstandere av loven, og mye av kritikken mot den nye loven som for svak skyldes innrømmelser gitt til disse to muslimske autoritetene (Bramley 2014). Ikke minst gjelder dette voldtekt i ekteskapet, som begge disse autoritetene avviser eksistensen av med henvisning til at islamsk lov (sharia) gir en mann rett til sex med sin kone når han måtte ønske det (Aziz 2013).

Fri rettshjelp

Det finnes ikke noe som tilsvarer fri rettshjelp i Libanon, men organisasjonen Kafa ('nok') tilbyr juridisk rådgivning og bistår i rettsaker (Kafa u.å.). Dette er en organisasjon som er erklært ikke-sekterisk, og tilbyr bistand til alle kvinner. Organisasjonen er også en viktig pressgruppe, og dens arbeid har vært uvurderlig for å få satt vold mot kvinner på den offentlige dagsorden.

Ett av problemene i rettsvesenet er at alle saker som er familierelaterte, som skilsmisse og barnefordeling, blir behandlet av religiøse domstoler og ikke av rettsvesenet for øvrig. Holdninger og praksis vil derfor variere, og faktorer som religiøs tilhørighet (muslim/kristen), støtte fra familie eller annet hold (kirken) vil derfor spille en rolle.

De økonomiske kostnadene ved å fremme en skilsmissebegjæring for disse domstolene kan være betydelig, og kan holde en kvinne tilbake fra å gjøre dette (HRW 2015, s. 37–39).

Krisesentre

Det finnes flere krisesentre i Libanon drevet av frivillige organisasjoner. Kafa er av organisasjonene som driver krisesenter, de henvender seg også til kvinner som er utsatt for menneskehandel (Kafa u.å.). En annen slik organisasjon er Abaad, som ved siden av en rekke tilbud til kvinner også tilbyr rådgivning til menn med sinnemestringsproblemer (Abaad u.å.a). Organisasjonen driver tre krisesentre forskjellige steder i Libanon, uten å spesifisere nærmere oppgir de at ett senter dekker nord-Libanon, ett dekker sør og det siste dekker Biqa'a-dalen (Abaad u.å.b).

Den katolske kirke driver tre krisesentre gjennom hjelpeorganisasjonen Caritas, selv om disse hovedsakelig henvender seg til flyktningkvinner eller kvinner utsatt for menneskehandel, mottar de også ofre for familievold (Caritas u.å.).

Respons Libanon: Hjelpetilbud for voldsutsatte kvinner

Maryam & Martha er en annen organisasjon som driver krisesenter, og som tilbyr kvinner som er ofre for vold hjelp og assistanse. Både denne organisasjonen og Caritas er i utgangspunktet kristne organisasjoner, men henvender seg til alle kvinner, uavhengig av religiøs tilknytning (Maryam & Martha u.å.).

Utenlandske organisasjoner, som Good Shepherd, driver også krisesentre. Good Shepherd driver for eksempel ett i Ain Sa'ade utenfor Beirut (Good Shepherd u.å.). I likhet med Caritas er dette en kristen organisasjon, men den henvender seg til alle deler av befolkningen.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Abaad (u.å.a). *Abaad*. Beirut: Abaad. Tilgjengelig fra <http://www.abaadmena.org/> [lastet ned 8. august 2017]
- Abaad (u.å.b). *al-Dar – al-amn lil-nisa [Huset – trygghet for kvinner]*. Beirut: Abaad. Tilgjengelig fra <http://www.abaadmena.org/documents/ebook.1474625433.pdf> [lastet ned 11. august 2017]
- Aziz, Jean (2013, 24. juli). Islamic clerics oppose Lebanese law protecting abused women. *Al-Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/07/womens-rights-activists-lebanon-domestic-violence-law.html> [lastet ned 8. august 2017]
- Bramley, Ellie Violet (2014, 9. april). Why does Lebanese bill on domestic violence fail to tackle marital rape? *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/global-development/2014/apr/09/lebanese-bill-domestic-violence-marital-rape> [lastet ned 28. juli 2017]
- Caritas (u.å.). *CLMC shelters*. Beirut: Caritas. Tilgjengelig fra <http://english.caritasmigrant.org.lb/our-action/projects/shelters/> [lastet ned 8. august 2017]
- Good Shepherd (u.å.). *Lebanon: The Ain Saade Shelter provides a lifeline for women at-risk and their children*. Roma: Good Shepherd. Tilgjengelig fra <http://www.fondazionebuonpastore.org/progetti/lebanon-ain-saade-shelter-provides-lifeline-women-risk-and-their-children> [lastet ned 8. august 2017]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2015, 19. januar). *Unequal and unprotected: Women's rights under Lebanese Personal Status Law*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2015/01/19/unequal-and-unprotected/womens-rights-under-lebanese-personal-status-laws> [lastet ned 28. juli 2017]

Respons Libanon: Hjelpetilbud for voldsutsatte kvinner

- Kafa (u.å.). *Support center*. Beirut: Kafa. Tilgjengelig fra <http://www.kafa.org.lb/LCC.aspx> [lastet ned 8. august 2017]
- Maryam & Martha (u.å.). *Nashatatna [Våre aktiviteter]*. Beirut: Maryam & Martha. Tilgjengelig fra http://maryamandmartha.org/activities_ar.html [lastet ned 8. august 2017]
- Nazzal, Mohamed (2014, 6. februar). Malan al-Assi: Victim of a patriarchal culture of silence. *Al-Akhbar*. Tilgjengelig fra <http://english.al-akhbar.com/node/18539> [lastet ned 28. juli 2017]
- Qiblawi, Tamara (2014, 15. april). Women decry Lebanon's domestic violence law. *Al-Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2014/03/women-decry-lebanon-domestic-violence-law-2014327115352486894.html> [lastet ned 28. juli 2017]
- Salman, Tamer (2016, 22. august). Lebanon: A dangerous place for women. *Now Lebanon*. Tilgjengelig fra <https://now.mmedia.me/lb/en/blogs/567277-lebanon-a-dangerous-place-for-women> [lastet ned 28. juli 2017]
- Stamadianou, Victoria (2012, juni). Women, participation and peace in Lebanon. *Accord 24*, 30–31. Tilgjengelig fra http://www.c-r.org/downloads/Accord24_Lebanon_ENG_0.pdf [lastet ned 8. august 2017]
- Wickberg, Sofia (2012, 15. oktober). *Overview of corruption and anti-corruption in Lebanon*. Bergen: Anti-Corruption Resource Centre. Tilgjengelig fra <http://www.u4.no/publications/overview-of-corruption-and-anti-corruption-in-lebanon/downloadasset/3421> [lastet ned 8. august 2017]

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.